

SFÂNTUL
IOAN DE KRONSTADT

Omul își află pacea
numai în Dumnezeu

Învățăături de credință ortodoxă

În românește de Boris Buzilă

editura
Σοφία

București

Redactor: Anca Fantaziu

© Editura Sophia, pentru ediția prezentă

Traducerea a fost făcută după originalul în limba rusă: *Moia jizn' vo Hriste*, Izdanie knigoprodavța A.D. Stupina, Moskva, 1899.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IOAN DE KRONSTADT, sfânt

Omul își află pacea numai în Dumnezeu: învățături de credință ortodoxă / Sfântul Ioan de Kronstadt; în românește de Boris Buzilă –

București: Editura Sophia, 2023

ISBN 978-973-136-913-6

I. Buzilă, Boris (trad.)

Sufletele oamenilor tind, în chip firesc, către Dumnezeu

*După cum toate cele de trebuință vieții trupești ne vin
de la pământ, aer, foc și apă, tot așa cele trebuincioase
vieții duhovnicești le primim de la Dumnezeu*

Domnul poate da trup oricărei făpturi, fie aceasta dobitoc necuvântător ori plantă, întocmai cum am țese și am îmbrăca noi o haină: ai luat o pânzătură, ai cusut-o și te-ai îmbrăcat. „M-ai îmbrăcat în piele și în carne, m-ai țesut din oase și din vine.” (*Iov* 10, 11) Și cât de felurită și fără de împruținare este pânzătura din care țese Ziditorul îmbrăcăminte, după numeroase și felurite croieli, făpturilor Sale: fiare necuvântătoare, păsări, pești, gâze și târătoare. Iar pe noi, oamenii, îmbrăca-ne-va cândva în lumină și vom străluci ca soarele în împărăția Sa! „Stănut-a împărăteasa (...) îmbrăcată în haină aurită și preainfrumusețată.” (*Psalmul* 44, 11) „Atunci cei drepti vor străluci ca soarele.” (*Matei* 13, 43) Acum însă suntem îmbrăcați în pământ, apă, aer și căldură – aceasta este îmbrăcăminte noastră! Cu câtă înțelepciune și desăvârșire sunt împletite toate aceste stihii în ființa noastră! Nu sunt nicidecum împovărătoare, ci ușoare și alese. O, preaințelepte și atotputernice Artist! Artist de viață dătător, tot ceea ce săvârșești Tu este desăvârșit, fără seamăn de frumos și viu! Tu până și pulberii îi poți dărui viață. Prin a Ta putere o pui în mișcare!

Mă minunez de atotputernicia și de înțelepciunea lui Dumnezeu, cum din unul și același pământ și

din una și aceeași apă mi-a întocmit felurile părți ale trupului: carnea, sângele, pielea, oasele, părul, plămâni, ficatul, venele, ochii, urechile – totul. Cum a pus El în mișcare această materie, care este întru sine greoaie și neînsuflețită, încât întru mine să se săvârșească fără de încetare mișcări armonioase ale sângelui și felurilor umori, digestia mâncării și așa mai departe. „Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne! Toate cu înțelepciune le-ai făcut.” (cf. *Psalmul* 103, 24) Nu ai cuvinte să înfățișezi înțelepciunea, bunătatea și atotputernicia lui Dumnezeu, Făcătorul și Purtătorul de grijă? Cere de la Cuvântul lui Dumnezeu. Și cât de felurite sunt făpturile cele cerești și pământești, însuflețite și neînsuflețite, alcătuite și ele din cele patru stihii! „Minunată s-a făcut știința Ta de către mine, întăritu-s-a, nu voi putea spre dânsa.” (*Psalmul* 138, 6) Din cele patru stihii sunt și soarele, și luna, și stelele, norii, lumina, văzduhul, apa, pământul, felurile pietre și metale, arborii și întreaga vegetație, trupul tuturor animalelor, al păsărilor, al peștilor și al oamenilor!

Domnul stăpânește peste o nemăsurată bogăție: peste lumină, aer, apă, pământ și foc – cele cinci elemente ale lumii materiale, care intră și în alcătuirea trupului nostru și cu ajutorul cărora trăiește. Dar și omul este stăpân peste bogății fără de seamăn – cele ale pământului și ale apei. El este cel dintâi care se bucură de ele, ca împărat al zidirii. Mulțumescu-Ți Ție, Ziditorul nostru! Slavă Ție, al nostru Purtător de grijă și Răscumpărător, Cel ce ne-ai făcut după chipul și asemănarea Ta și bine ai voit a Te îmbrăca în firea noastră!

În natură, toate lucrurile tind să se îndrepte către centrul pământului, în vreme ce sufletele oamenilor tind,

în chip firesc, către miezul lor duhovnicesc, către Dumnezeu – Chipul cel dintâi. Păcatul însă a stricat și strică această rânduială firească. Focul și fumul tind să se îndrepte către stihiiile cele înrudite cu ele.

Privind zidirea lui Dumnezeu, văd pretutindeni neasemuita dărnicie a Ziditorului, vădită și în felul în care a înzestrat firea: pământul, prin întinderea sa, pare o masă pregătită pentru ospățul cel mai bogat, mai îmbelșugat și mai felurit, așa precum numai cea mai iubitoare și mai mărinimoasă gazdă ar fi putut să o pregătească. Adâncurile apelor dăruiesc, de asemenea, omului hrană din belșug. Și ce să mai vorbim despre dobitoace ori despre păsări?! Cu aceeași mărinimie, ele îi pun omului la îndemână hrană și îmbrăcăminte. Nenumărate sunt darurile Domnului! Iată numai câte ne dăruiește pământul vara și toamna! Se cuvine ca tot creștinul – îndeosebi preotul – să urmeze dărniciilor lui Dumnezeu! Fie ca masa ta să fie întinsă tuturor, asemenea mesei Domnului, căci cel zgârcit este vrăjmaș al Domnului!

Așa cum pe pământ se află belșug de ape, la îndemâna acelor însetați, unde pot veni cu toții să scoată apă și să se adape, așijderea și Domnul este noian de ape duhovnicești. Vino la El și te adapă din toate darurile Sale cele duhovnicești, pătruns de o credință adevărată, neclintită și ne-rușinată. Întinde numai vasul acestei inimi alese, și te vei adăpa din belșug cu apa vieții, cu iertarea păcatelor și cu pacea conștiinței. Ferește-te însă de îndoială, căci ea te lipsește de puțința de a atrage harul lui Dumnezeu.

Așa cum curg râurile către mare, așa curg și sufletele oamenilor către Dumnezeu.

Dacă inima și cugetele tale sunt în armonie cu credința Bisericii și cu poruncile lui Dumnezeu, înseamnă, de bună seamă, că te afli într-o strânsă legătură și înrudire cu Dânsul, căci Dumnezeu este o Ființă duhovnicească și înțelegătoare. Dar dacă inima și mintea se leapădă în vreun fel, cu bună știință, de credința Bisericii și de poruncile lui Dumnezeu, ori de cuvintele Evangheliei, care cuprind întru sine rânduielile vieții creștinești, înseamnă că ai stricat unirea cu Dumnezeu, iar inima ta a intrat într-o legătură pierzătoare cu vrăjmașul adevărului și al vieții – diavolul. Așa cum aerul dintr-o încăpere, care nu se află în legătură cu cel de afară, ajunge să fie stătut, stricat și plin de tot felul de necurății vătămătoare, pierzându-și calitățile sale care întăresc viața, tot așa și sufletul care se desparte de Dumnezeu, din pricina îndoielii celei cu bună știință, a necredinței și a fărâdelegilor, își pierde viața și trăiește numai trupește, asemenea dobitoacelor. După cum pentru a împrăști aerul dintr-o încăpere, astfel încât să capete însușirile vieții, trebuie să lași să pătrundă în el aerul de afară, așa și în suflet – acest aer zăvorât în camera sufletului nostru – trebuie lăsat să pătrundă, prin credință și dragoste, suflarea cea de viață dătătoare a Duhului celui dumnezeiesc, și atunci se va înviora de fiecare dată, căpătând noi puteri întru credință și dragoste. „Prin Sfântul Duh tot sufletul viază.” (*Antifonul I*, glas 4, la Utrenie) Căci ce este de fapt omul, dacă nu o cămară în care adie suflarea cea dumnezeiască sau suflet zidit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu? Această cămară trebuie aerisită cu atât mai mult cu cât aerul din ea – al nostru – este stricat din fire, din pricina celor dintâi oameni care au păcătuit, și se strică și prin patimile și poftetele noastre, vătămându-se adesea și din pricina suflării celei otrăvite a diavolului.

După cum aerul dintr-o încăpere este întocmai cu cel din afară, căci de acolo și vine, și arată de bună seamă existența aceluia și răspândirea lui în tot locul, tot așa și sufletul – suflare a Duhului lui Dumnezeu – vădește existența Duhului lui Dumnezeu, Care pretutindeni Se află și pe toate le plinește. Iată o asemuire între lăcașurile materiale și cele duhovnicești!

Domnul este pricina și reazemul cel statornic al vieții organice a trupului meu – prin lucrarea plămânilor, a stomacului, a inimii, a venelor și a mușchilor –, precum și al vieții duhovnicești organice a duhului – prin minte și gândire și prin luminarea inimii mele cu Lumina Sa.

În trupul nostru, în purtarea sa cea firească, lucrează Dumnezeu, sprijinindu-l, hrănindu-l și crescându-l. În firul de iarbă, într-o plantă ori într-un animal lucrează, de asemenea, tot El: firul de iarbă „îl îmbracă” (*Luca* 12, 28), planta o crește, o împodobește cu frunze și flori și o face să rodească, iar pe animale le hrănește și le crește. Noi înșine nimic nu putem săvârși în propriul nostru trup, nici măcar o jumătate de iotă – cum se spune –, nu putem face „un fir de păr alb sau negru” (*Matei* 5, 36). Domnul ni Se dezvăluie în lumea cea mare și în lumea cea mică, fără a fi mărginit nici de una și nici de cealaltă. El este totul întru toate, neîmpărțit și mai presus de toate.

Trupul omului este alcătuit din stihii pământești – lumină, căldură, aer, apă și pământ –, elemente în care se va descompune și după moarte. Lumina și căldura se vor adăuga luminii și căldurii, aerul – aerului, apa – apei, iar pământul – pământului. Suntem alcătuiți pentru a ne descompune. Slavă zidirii Tale, Doamne! Să pricepem și

să ținem minte că suntem pământești și vremelnici și să dăm slavă Ziditorului, căci toți suntem lucrul mâinilor Sale, oile pășunii Lui. (*Psalmul* 99, 3)

După cum toate cele de trebuință vieții noastre celei trupești ne vin de la pământ, aer, foc și apă, tot așa cele trebuincioase vieții duhovnicești – gândurile și stările cele luminoase, bune și mântuitoare ale inimii – le primim de la Dumnezeu, cu toate că nu ne dăm seama de aceasta, întrucât gândurile și mișcările inimii nu pot fi văzute. „Duhul suflă unde voiește și auzi glasul lui.” (cf. *Ioan* 3, 8) „Nu că de la noi înșine suntem destoinici să cugetăm ceva ca de la noi înșine, ci destoinicia noastră este de la Dumnezeu.” (*II Corinteni* 3, 5)

Sufletul omului trăiește în trup ca într-o lume mai mică. Precum odinioară, când din pricina fărădelegilor care s-au răspândit pe pământ, Domnul a ales drept mijloc de pedepsire un element din mijlocul lumii, făcând ca apele să-și iasă din matcă și să potopească întreg pământul, așijderea și spre pedepsirea omului pentru păcatele sale, El trimite pedeapsă din lăuntru al aceluia, poruncind curgeri de apă ori de sânge (hidropizii, hemoragiile) care să-și iasă din matcă și să potopească mica lume a trupului omenesc. În fiecare clipă am putea fi pedepsiți de către Stăpânul nostru, căci propriul nostru trup, la fel ca și sufletul, ascund întru sine mulțime de pedepse pentru cei ce calcă poruncile lui Dumnezeu, Ziditorul și Judecătorul tuturor. Drept aceea, prin noi înșine ne pedepsește Dumnezeu pentru păcatele noastre: de pildă, prin necazuri și boli. „Prin ceea ce păcătuiește cineva, prin aceea se și pedepsește.” (*Înțelepciunea lui Solomon* 11, 16)

Dezghețul lacurilor și al râurilor este o preînchipuire a despărțirii sufletului de trup. Când apele se slobozesc de chingile gheții, luciul lor începe să stea față către față cu aerul, care le mângâie cu suflarea sa, iar razele soarelui prind a se răsfrânge în ele. Așa se petrece și cu sufletele cele curate, care se despart de trup – ele stau față către față cu Hristos, Care le întărește și le luminează. Atâta vreme cât crusta gheții stă deasupra lor, apele zac încătușate, ca într-o temniță, fără a se împărtăși de aer și de lumina soarelui. Așijderea și sufletele noastre: câtă vreme trăiesc sub învelișul cel trupesc, nu pot vorbi în chip nemijlocit cu Dumnezeu și cu sfinții, ci doar în parte, prin mijlocirea acestui înveliș. Însă atunci când va cădea învelișul trupului, vom vedea pe Domnul față către față, așa precum apele de pe care s-a topit crusta de gheață stau cu fața către soare și intră în legătură nemijlocită cu aerul.

Gerurile cele năprasnice și dezghețurile cele fără de veste arată limpede, în chip mai restrâns, că Domnul a alcătuit întreg universul, iar dacă ar voi, ar putea să-l și risipească într-o clipită. Același lucru se vădește și prin faptul că mările, lacurile ori râurile sunt acoperite de gheață, după care se dezgheață; că plantele înfloresc și cresc primăvara și vara, iar toamna se ofilesc și-și leapădă frunzele. În același chip putem privi nașterea și moartea omului: Domnul ne-a *zidit*, El ne și *descompune*.

Ale cui sunt frunzele copacilor? Ale lui Dumnezeu. Ale cui sunt gândurile cele bune care îți vin în mințe? Ale lui Dumnezeu. Cine a dăruit copacilor și pomilor însușirea de a se forma și de a crește în ei o parte lemnoasă, și de a se forma și a crește în ei frunze și roade? Dumnezeu le-a dăruit-o. Cine te-a înzestrat cu darul cugetării și